

Chemie in de klerkast

Heel wat chemische stoffen om textiel te produceren en te behandelen zijn schadelijk voor mens en milieu. We onderzochten welke schade ze aanrichten en hoe je ze kunt bannen uit je klerkast.

Kristel Blommaert – Carine Deschamps

Zo'n 13 kilo kleren kopen we gemiddeld per jaar, dat is 60 % meer dan pakweg 15 jaar geleden. In die bonte berg textiel zitten natuurlijke stoffen van plantaardige vezels (katoen, linnen, hennep) of van dierlijke oorsprong (zijde, wol), stoffen als viscose en acetaat op basis van chemisch bewerkte pulp van hout, bamboe en eucalyptus of volledig synthetische materialen als polyamide, polyester, elastaan, lycra, acryl die uit petroleum worden vervaardigd. Voor de productie van vrijwel al die textielsoorten worden tal van chemische stoffen gebruikt: kunstmest en pesticiden voor de teelt

van de gewassen, een veelheid van min of meer giftige verbindingen om het textiel te bleken, te verven, kreukvrij en waterdicht te maken, te doen glanzen enz.

“Natuurlijk” is nog niet schoon

Door die gigantische hoeveelheden schadelijke substanties en de uitstoot door de transporttrajecten is de textielsector de tweede meest vervuulende na de petroleumsector. Bij elke stap in het productieproces en bij elke wasbeurt van de afgewerkte kleren komen er restanten van die goedjes terecht in het milieu. De chemicaliën zitten ook in de shirts en jurkjes die je draagt. Sommige

zijn allergeen (formaldehyde om stoffen vlekbestendig en kreukvrij te maken), hormoonverstorend (geperfluoreerde verbindingen in waterdichte coatings) of zelfs kankerverwekkend (zware metalen in kleurstoffen) en bijna allemaal zijn ze giftig voor het ecosysteem.

In tegenstelling tot wat je zou denken, zijn lang niet alleen synthetische stoffen de boosdoener. Ook je witte katoenen T-shirt verrast met een zware ecologische voetafdruk. Van alle natuurlijke stoffen is katoen veruit de meest milieubelastende. Het REACH-akkoord van de EU beperkt wel enkele stoffen zoals vlamvertragers, azokleurstoffen enz., maar is

De helft van de milieu-impact van textiel is toe te schrijven aan het wassen ervan.

> ontoereikend. Er is ook onvoldoende controle op invoer vanuit het Verre Oosten, waar het gros van ons textiel wordt geproduceerd en minder strenge regels gelden.

Labels als leidraad

Wat gedaan? Tenzij je een overtuigd nudist bent, is zonder kleren door het leven gaan geen optie. Bewust kleren kopen en ze op een verantwoorde manier onderhouden is dat gelukkig wel. Zo kies je het best voor kleren in natuurlijke vezels, bijvoorbeeld biokatoen, liefst met natuurlijke kleurstoffen. Ook linnen is een uitstekende keuze: de vlaseelt hoeft zo goed als geen chemische ongediertebestrijding en het is een inheems gewas, waardoor de productie lokaal kan blijven en er minder vervuilende transporten nodig zijn. Kleren van hennepvezels zijn zo mogelijk nog schoner. Kunstvezels Lyocell, Tensell en modal zijn goede alternatieven voor de meer milieubelastende materialen viscose, rayon en acetaat.

Kledij in synthetisch materiaal is sterk en gemakkelijk in onderhoud, maar helaas niet erg milieuvriendelijk. Waar mogelijk opteer je beter voor stoffen met gerecycleerd polyester. Hou het aantal items in acryl, lycra of nylon beperkt. Vermijd in elk geval geur- en bacteriewerende sokken en ondergoed. Ze hebben geen nut en geven milieubelastende zilverdeeltjes en biociden af. Bijzonder vervuilend zijn de populaire Gore-tex-coatings die onder meer trekkingjassen of skipakken waterdicht en vuilafstotend maken. Ze bevatten doorgaans PFC (perfluorocarbon). Die stof, die ook in je tefalpan zit, is erg schadelijk voor het milieu en wordt in verband gebracht met verminderde vruchtbaarheid,

schildklierproblemen ... Kies daarom voor PFC-vrije outdoorartikelen met polyester of polyurethaan. Hoe weet je nu of een kledingstuk gezond en milieuvriendelijk is? Jammer genoeg is er niet één overkoepelend label dat garandeert dat kleren voldoen aan alle milieu- en gezondheidsnormen. Je vindt een veelheid aan labels, waarvan de beste door onafhankelijke organen zijn toegekend en gecontroleerd. Hiernaast hebben we de meest voorkomende betrouwbare labels voor je afgebeeld.

Mickey Mouse: niet onschuldig
Schattig, kinderyjama's en ondergoed

met tekenfilmfiguurtjes. Maar let op met geplastificeerde opdrukken in PVC, die bevatten vaak ftalaten, waarvan sommige hormoonverstorend zijn. Vooral baby's en kleine kinderen zijn er gevoelig voor, met hun dunne huid en immuunsysteem in volle ontwikkeling. Ze stoppen kleren vaak in hun mond en krijgen via die weg ook makkelijker toxische stoffen binnen. Sowieso doe je er goed aan babykleertjes te wassen voor gebruik om chemische resten zoveel mogelijk te verwijderen. Om contactallergieën te vermijden laat je kleren in zogenaamd strijkvrije of vlekwerende stoffen het best links liggen, evenals items met metalen decoraties die allergene stoffen kunnen bevatten.

an a tot z

CONFECTIE

draden trekken, weven, spoelen, behandelen

Chemische stoffen: schadelijke werkomstandigheden

Kleurstof en andere chemische stoffen: gevaarlijke chemische residus in afvalwater en kleren

Water: lozing van vervuilende stoffen

Energie: uitstoot van broeikasgassen

Fossiele brandstoffen: CO₂ enz.

VERVOEREN

boot, vrachtwagen, vliegtuig

Dit is er nodig voor 1 jeans

2 kg
kunstmest

20 000
liter water

75 kg
pesticiden

25 liter
fossiele brandstof

2 kg
CO₂-equivalent

Wassen vervuult ook

De helft van de milieu-impact van textiel is te wijten aan het wassen van de kleren. Dat is niet alleen water- en energieverwendend. Bij elke wasbeurt van synthetische kleren komen er minuscule deeltjes (microplastics) vrij in het waswater, die te klein zijn om te worden gefilterd in de waterzuiveringsinstallaties, waardoor ze in rivieren en oceanen belanden en mee verantwoordelijk zijn voor de beruchte "plastic soep", stilaan een van de grootste bedreigingen van ons leefmilieu. Ook actieve bestanddelen in wasmiddelen en wasverzachters zijn nauwelijks afbreekbaar. Je wasmachine niet overmatig laten draaien, wasmiddel

met ecolabel gebruiken en wasverzachter vermijden is dus de boodschap. Overigens kun je de meeste vlekken met de hand op milieuvriendelijke manier (met citroen, azijn, zeep ...) verwijderen. Ben je kleren beu of passen ze niet meer, verkoop of ruil ze, of schenk ze aan een erkende liefdadigheidsinstelling als Oxfam. Om de wegwerpcultuur te doorbreken kun je op zoek gaan naar leuke vintagekleren in de tweedehandsboetieks die overal als paddenstoelen uit de grond schieten. Milieuvriendelijk en modieus tegelijk. Je kunt ook via onlineplatforms kleding delen, huren en ruilen, wat zeker voor baby- en kinderkleertjes interessant is. ♥

Betrouwbare labels die je veel ziet

